

وَرَفَعَ
بَعْضَكُمْ
فَوْقَ
بَعْضٍ
دَرَجَاتٍ
لِيَبْلُوَكُمْ فى مَا
اتيكُمْ
اِنَّ
رَبَّكَ
سَريعُ
الْعِقَابِ
وَاِنَّهُ
لَغَفُورٌ
رَحيمٌ "O sizi yeryüzünün halifeleri yapan, verdiği nimetler konusunda sizi sınamak için bazınızı bazınıza üstün kılandır..." (En'am, 6/ 165) Bu ayette zikredilen 'size verdiği nimetler' ifadesi insana verilmiş olan her çeşit nimeti kapsayan bir ifadedir. Yani insana verilen vücut organları ve fonksiyonları, yetenekler, mal/mülk, güç/kuvvet, bilgi, sosyal konum ve benzeri her çeşit nimet... Hiç şüphesiz insan, bu nimetlerin hepsinden sorguya çekilecektir. ثُمَّ
لَتُسَْلُنَّ يَوْمَئِذٍ
عَنِ
النَّعيمِ "Sonra o gün nimetlerden mutlaka sorguya çekileceksiniz." (Tekâsür,102/ 8) Bazen ilahi imtihan çok ağır ve çetin olur. İşte zaman zaman insanlar; deprem, sel felaketi gibi tabii; ölüm, hastalık, yaralanma, zulüm, şiddet gibi kişisel; terör, fitne, fesat gibi de sosyal âfetlere maruz kalmaktadırlar. Bu afetler ise cana ve mala zarar vermekte, insanlar bundan etkilenmekte, acı çekmektedir. Öyleyse bütün bu musîbetler niçin meydana gelmektedir? Tabiî âfetlerin meydana gelmesinde insanların davranışlarının etkisi var mıdır? Yoksa bunlar sadece birer imtihan ve takdiri ilâhi midir? İnsanlar âfet ve musîbetler karşısında ne yapmalıdırlar? İşte sohbetimizde bu konuyu anlatmaya çalışacağız. Değerli Müminler! Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:
وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ
بِشَىْءٍ
مِنَ
الْخَوْفِ
وَالْجُوعِ
وَنَقْصٍ
مِنَ
الْاَمْوَالِ
وَالْاَنْفُسِ
وَالثَّمَرَ

değişebildiği gibi azalır ve çoğalabilir de. "Korku", insanda iradeye bağlı ve irade dışı olabilir. İnsanlarda yalnızlık, yoksulluk, işsiz kalma, yakınlarını ve dostlarını kaybetme, yoksulluk ve benzeri korkular vardır. "Korku", Allah'ın kullarını bir imtihanı olduğu gibi, aynı zamanda psikolojik bir cezalandırma aracıdır. Allah'ın kullarını bir imtihanı olduğu gibi, aynı zamanda psikolojik bir cezalandırma aracıdır. Allah'ın kullarını bir imtihanı olduğu gibi, aynı zamanda psikolojik bir cezalandırma aracıdır.

[1] "Korku", Allah'ın kullarını bir imtihanı olduğu gibi, aynı zamanda psikolojik bir cezalandırma aracıdır. Allah'ın kullarını bir imtihanı olduğu gibi, aynı zamanda psikolojik bir cezalandırma aracıdır. Allah'ın kullarını bir imtihanı olduğu gibi, aynı zamanda psikolojik bir cezalandırma aracıdır.

[2] b) Allah'ın kullarını bir imtihanı olduğu gibi, aynı zamanda psikolojik bir cezalandırma aracıdır. Allah'ın kullarını bir imtihanı olduğu gibi, aynı zamanda psikolojik bir cezalandırma aracıdır. Allah'ın kullarını bir imtihanı olduğu gibi, aynı zamanda psikolojik bir cezalandırma aracıdır.

İnsanın emek sarf ederek elde ettiği nimetlerin yetişmelerini sağlayan da yine Allah'tır. Buğdayı eken insandır ama, toprağa buğdayı yetiştirme kabiliyeti veren, yer altı ve yer suları, güneş enerjisi ve sıcaklığı yaratan Allah'tır. Bunlar olmadan sadece insanların çalışması işe yaramaz. Kıtlığın olmasında, insanların az yetişmesinde insanın çalışmamasının etkisi varsa da, Allah yağmur yağdırmadığı, insanlarınlere şiddetli soğuk ve dolu zarar verdiği zaman insanın yapacağı bir şey yoktur. Bazı yıllar insanların az, bazı yıllar ok olur. Bunda Allah'ın kullarını imtihanı vardır. Zenginlik ve fakirlik de aynı şekilde insanın çalışıp çalışmamasının yanında, Allah'ın nimet ve servet verip vermemesi ile ilgilidir. İnsanın tedbirlere rağmen fakirlik, yoksulluk, kıtlık, pahalılık ve benzeri olumsuzlukların yaşanmasının, ilmi; imtihan olduğu da bir vaktidir. c) Mal ve insanlarınlerden Noksanlaştırma ile İmtihan: İnsanların emek ve gayretleri mal ve mülkünde nemli olmakla birlikte, insanın vereni Allah'tır. İnsanın sahip olduğu nimetlerin, mal ve mülkünde, ihmâl, israf ve benzeri sebeplerle noksanlaşması ve yok olması sâiz konusu olduğu gibi, bunun ilmi; imtihan sebebi ile de gerçekteşmesi sâiz konusudur. Mesela hayvanlara yıldırım çarpması, insanlarınlere dolu ve kasırganın zarar vermesi, yağmurların yağmaması, kuraklık, şiddetli yağmur sonucu sel felaketinin taşınır ve taşınmaz mallara zarar vermesi, deprem gibi fırtınalarla insanın, mal ve mülkünde zarar görmüş noksanlaşabilir. Ayet bu gerçekteşmektedir. Yâni Allah, hakiki sebebi unutarak, nimet karşısında seven ve şımaran, imtihan karşısında sâiz ve yakınan insanları kınamaktadır:

1601;1614;1575;1614;1605;1617;1614;1575;
1575;1604;1618;1575;1616;1606;1618;1587;1614;1575;1606;1615; 1575;1616;1584;1614;1575; 1605;1614;1575;
1575;1576;1618;1578;1614;1604;1610;1607;1615;
1585;1614;1576;1617;1615;1607;1615;
1601;1614;1575;1614;1603;1618;1585;1614;1605;1614;1607;1615; 1608;1614;1606;1614;1593;1617;1614;1605;1614;1607;1615;
1601;1614;1610;1614;1602;1615;1608;1604;1615;
1585;1614;1576;1617;1609;
1575;1614;1603;1618;1585;1614;1605;1614;1606;1616;.
1608;1614;1575;1614;1605;1617;1614;1575;
1575;1616;1584;1614;1575; 1605;1614;1575;
1575;1576;1618;1578;1614;1604;1610;1607;1615;
1601;1614;1602;1614;1583;1614;1585;1614;
1593;1614;1604;1614;1610;1618;1607;1616;
1585;1616;1586;1618;1602;1614;1607;1615;
1601;1614;1610;1614;1602;1615;1608;1604;1615;
1585;1614;1576;1617;1609;
1575;1614;1607;1614;1575;1606;1614;1606;1616; & "İnsan, Rabbi onu deneyip de kendisinde ikramda bulunduğu, & "Rabbim bana ikram etti" der. Ama onu deneyip rızkını da- raltınca, & "Rabbim beni aşağıladı" der" (Fecr, 89/15-16). d) & "Yakınların & "İlmi; mülkünde; ile İmtihan: & "Her canlı mutlaka & "İlmi; mülkünde; tadacaktır. Bu, ilmi; bir yasadır. İnsanlar, Allah'ın takdir ettiği yaşama & "resi dolunca & "İlmi; mülkünde; Bazen & "İlmi; mülkünde; & "ocuk ve & "yaşlarda da olabilmektedir. İnsan,

الْقِيَمَةِ
فَمَنْ
زُحْزِحَ
عَنِ
النَّارِ
وَاُدْخِلَ
الْجَنَّةَ
فَقَدْفَازَ
وَمَا
الْحَيَوةُ
الدُّنْيَآ
اِلاَّ
مَتَاعُ
الْغُرُورِ “Allah,
dilediğini yapar, dilediğini aziz, dilediğini zelil eder, Mülk Onundur, mülkü
dilediğine verir, dilediğinden alır.” (Âl-i İmran, 3/185). Doğumlar,
ölümler, tabiat olayları, âfetler ve musîbetler kısaca iyi veya
kötü, hayır veya şer her şey, O’nun izni ve iradesi ile meydana gelir. Dolayısıyla
insanların canlarına ve mallarına zarar veren musibet ve âfetler de, ancak Allah’ın izni
ve takdiri ile olmaktadır. Kur’an’da bu konu ile ilgili pek çok âyet vardır.
 Mesela Teğâbün sûresinin 11. âyetinde, مَآ
اَصَابَ مِنْ
مُصِيبَةٍ
اِلاَّ
بِاِذْنِ
اللهِ وَمَنْ
يُؤْمِنْ
بِاللهِ
يَهْدِ
قَلْبَهُ
وَاللهُ
بِكُلِّ
شَىْءٍ
عَلِيمٌ "Size isabet
 eden her türlü musîbet ancak Allah’ın izni
 ile olur" buyurulmaktadır. "Müslümanı üzen
her şey musîbettir." [3] Her türlü musîbet de ancak
Allah’ın izni ile meydana gelmektedir. Allah izin vermese, hiçbir
 musîbet meydana gelmez. Kâinata başıboşluk ve
düzensizlik yoktur. “Hiçbir şey, O’nun izni
 olmadan meydana gelemez.” (Nisa, 4/64; Enfal, 66; İbrahim, 25; Fatır,
32) “Bitkiler bitemez.” (’raf, 58) “Ağçlar meyve
veremez.” (brahim, 25). “Kâinatın düzeni devam
edemez.” (ac, 65) “Kimse kimseye zarar
veremez.” (ücadele, 10) Allah’ın izni olmadıkça,
 insanlar canlarını bile teslim edemezler. Yüce Allah bu
gerçeği şöyle bildirmektedir: وَمَا
كَانَ

لِنَفْسٍ
اَنْ تَمُوتَ
اِلاَّ
بِاِذْنِ
الل.هِ
كِتَاباً
مُؤَجَّلاً
وَمَنْ
يُرِدْ
ثَوَابَ
الدُّنْيَا
نُؤْتِهِ
مِنْهَا
وَمَنْ
يُرِدْ
ثَو.َابَ
اْلاَخِرَةِ
نُؤْتِهِ
مِنْهَا
وَسَنَجْزِى
الشَّاكِرِينَ "Allah’ın izni olmadan hiç kimse ölmez. (Ölüm) belirli bir süreye göre yazılmıştır." (Âl-i İmrân, 3/145)
وَلَنْ
يُؤَخِّرَ
الل.هُ
نَفْسًا
اِذَا جَآءَ
اَجَلُهَا
وَاللهُ
خَبِيرٌ
بِمَا
تَع.ْمَلُونَ
"Allah, eceli geldiği zaman hiç
kimseyi (ölününü) asla
 ertelemez." (Münafıkûn, 11) yetleri bu gerçeği
dile getirmektedir. İnsanın sağlığını, canını ve malını koruması, tehlikelerden sakınması, tedbirli
olması, yaptığını iyi ve sağlam yapması Allah’ın bir emridir.
 Bütün tedbirlere rağmen insan musîbetе maruz
kalabilir. Böyle bir durumda bunun bir imtihan olduğunu bilmeli ve mümin ona
göre hareket etmelidir. b) İlâhî Takdir: Diğer tarafтан insanın
 başına gelen musîbetler, ilâhî takdirin birer
sonucudur. Bu hususu Kur’an’ın bir çok âyetinde görmekteyiz.
Nitekim Cenab-ı Allah şöyle buyurur: قُلْ
لَنْ
يُصِيبَنَا
اِلاَّ مَا
كَتَبَ اللهُ

ayette Allah, açikça musîbetler karşısında insanların
üzülmemelerini, feryad ü fîgan etmemelerini istemektedir.
Çünkü, bütün olup bitenler Allah’ın izni ve takdiri ile olmuştur.
İnsanın, "niçin bunlar oldu, niçin bunlar başıma geldi?" diye isyan
etmesinin, sonucu değiştirmesi söz konusu değildir. "Musîbetler, Allah’ın takdiri
ile olmuştur" deyip, sabırlı ve metanetli olmak gerekir. Sabırlı olmak; musîbet
karşısında tedbir almamak, musîbetlerden sonra gerekenleri yapmamak ve haklarını
aramamak anlamına gelmez. Biliyoruz ki, Allah "çok
merhametlidir" (Fatiha, 2) ve "insanlara zerre kadar
zulmetmez." (Nisa, 40) Mala ve cana zarar veren musîbetlerin meydana gelmesinde
ilâhî irade, takdir ve imtihanda insanların davranışlarının etkisi de var mıdır?
Kur’ân ve hadislere baktığımızda, cevabın ‘evet’ olduğunu
görüyoruz. c) İnsanların Kusurları: Musîbetlerin meydana gelmesinde
insanların kusurlarının da bulunduğunu yüce Allah, bir çok âyette bildirmektedir.
Mesela: وَمَآ
اَصَابَكُمْ
مِنْ
مُصِيبَةٍ
فَبِمَا
كَسَبَتْ
اَيْدِيكُمْ
وَيَعْفُوا
عَنْ كَثِيرٍ "Baş
ınıza gelen her hangi bir musîbet,
 kendi ellerinizin yaptığı (işler, kusurlar)
yüzündendir. Allah yaptıklarınızın çoğunu affediyor (da bu yüzden size
musîbet vermiyor)." (Şura, 30) ayeti, bu gerçeği açikça ifade etmektedir.
Peygamberimiz (s.a.s.); "Bir kula isabet eden az veya çok felâketler ancak
günah- ları sebebiyledir. Allah ise günahların çoğunu
bağışlıyor" buyurmuş ve yukarıdaki âyeti okumuştur. (Tirmizî, Tefsir, 44.
378. No: 3252). لَيْسَ
بِاَمَانِيِّ
كُمْ وَلاَ
اَمَانِىِّ
اَهْلِ
الْكِتَابِ
مَنْ
يَعْمَلْ
سُوءً ا
يُجْزَ بِهِ
وَلاَ يَجِدْ
لَهُ مِنْ
دُونِ اللهِ
وَلِيًّا
وَلاَ
نَصِيرًا "Kim kötü bir amel
işlerse, onunla cezalandırılır." (Nisa, 4/123) âyeti de, bu
gerçeğe işaret etmektedir. Bu âyet ve hadisler, insanların

 başına gelen musîbetlerde insanların işledikleri hata, kusur ve kötü amellerin etkili olduğunu göstermektedir. Allah, zulümleri sebebiyle bir çok toplumu ccedil;eşitli âfetlerle cezalandırmış ve helak etmiştir.

Kur’an’da; Nuh, Hud, Salih, Lut, İbrahim, Şuayb ve Musa (a.s.)’ın peygamber gönderildiği insanların maruz kaldıkları felaketler anlatıldıktan sonra;

اَلَمْ
يَأْتِهِمْ
نَبَأُ
الَّذِينَ
مِنْ
قَبْلِهِمْ
قَوْمِ نُوحٍ
وَعَادٍ
وَثَمُودَ
وَقَوْمِ
اِبْرَهِيمَ
وَاَصْحَابِ
مَدْيَنَ
وَالْمُؤْتَفِكَاتِ
اَتَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ
بِالبَيِّنَاتِ فَمَا
كَانَ اللهُ
لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ
كَانُوا
اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ
 "Allah onlara zulmetmedi, fakat onlar kendi kendilerine zulmediyorlardı" buyurulmaktadır.

 (Tevbe, 9/ 70; Hud, 101; Nahl,16/ 33, 118; Ankebut, 40) Allah’ı, âyetlerini ve peygamberlerini inkâr etmek, Allah’a ortak koşmak, münafıklık yapmak, Allah ve Peygamberin emir ve yasaklarına isyan etmek, insan haklarını ihlâl etmek gibi, ilâhi iradeye uymayan her türlü davranış zulümdür. Musîbetler, insanların imtihan için veya maddî veya manevî kusurları sebebiyle gelebileceği gibi, müminin manevî derecesini artırmak için de gelebilir. Yüce Allah Kur’an’da;

وَلِكُلٍّ
دَرَجَاتٌ
مِمَّا
عَمِلُوا
وَمَا
رَبُّكَ
بِغَافِلٍ

عَمَّا
يَعْمَلُونَ
"İnsanların yaptığı amellere göre (Allah katında) dereceleri vardır"
buyurmaktadır. (En’am, 6/132) Mü’minler, bu derecelerine yaptıkları
ibadetleriyle ulaşamazlarsa, Allah onlara bir musîbet verir, sabır ihsan eder, böylece
hesapsız derecede sevap verir. Musîbet sebebiyle günahları bağışlanır. Bu şekilde,
Allah katındaki manevî derecesine ulaşır. Bu konuda Peygamber (s.a.s.) şöyle
buyurmuştur: "Kul, Allah’ın kendisi için takdir ettiği dereceye ameli ile ulaşamazsa,
Allah onun canına, malına veya çocuğuna bir musîbet verir. Sonra
 da ona sabretme gücü ihsan eder.
Böylece onu, kendisi için takdir ettiği mertebeye ulaştırır." (Ahmed, V, 272. Ebû
Dâvud, Cenâiz, 1. III, 470) Peygamberler de musîbetlere maruz
kalmışlardır. Mesela Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.s.), Taif’te taşlanmış, ayakları
kan revan içerisinde kalmış, Uhud savaşında dişi kırılmış, yüzü yaralanmıştır.
Halbuki peygamberler günahsız insanlardır. Dolayısıyla her
musîbetin arkasında günah ve kusur aramak doğru
değildir. Öyle ise peygamberler niçin musîbetlere maruz kalıyorlar? Maruz
kalıyorlar, çünkü onlar, insanlar için önk ve nder
 olarak gönderilmiştir. Musîbetlere tahammül
göstererek, insanlara önk olmuşlardır. Mü’minlerin başlarına
gelen musîbetler, sabredilebilirse hayır olur. Çünkü musîbetler,
müminlerin sevap kazanmalarına, günahlarının
 bağışlanmasına ve manevî derecelerinin artmasına sebep olur.
Bu ise ancak sabırla mümkündür. Musîbetlere Sabredenlere
 Allah’ın Af ve Mağfireti Vardır "Musîbet"; ansızın
 gelen belâ, sıkıntı, hoş olmayan şeyler, hedefine isabet
eden mermi gibi insana şiddetle dokunan hadise ve felâketlerdir.^[4] Yüce Allah
musîbete maruz kaldığında, "biz Allah’ın kullarıyız ve O’na
 neceğiz" diyerek musîbeti sabırla karşılayan, Allah’tan gelene razı
olan kimseye af ve mağfiret va’d etmektedir. Müslüman, musîbetler
karşısında sabredebilir, fiil ve davranışlarıyla isyana dalmazsa, bu
musîbetleri sebebi ile günahları bağışlanır. Peygamberimiz (s.a.s.):
"Müslümana, fenalık, hastalık, keder, hüzün, eza, can sıkıntısı ârız
olmaz, hatta vücuduna bir diken batırılmaz ki, Allah bu musîbetler sebebiyle onun
hatalarını ve günahlarını bağışlamış olmasın." (Buharî, Merda’, 1.
 Müslim , Birr, 14) sözü ile bu gerçeği dile getirmiştir.
Musîbetlere sabreden Müslümanın günahları bağışlandığı gibi, ayrıca sabrı
sebebiyle kendisine hesapsız derecede sevap verilir ve Allah
 katındaki manevî derecesi yükseltilir. Peygamber (s.a.s.), şu
sözü ile bunu bize müjdelemiştir: "Bir Müslüman’a
 bir diken hatta daha küccedil;ük bir
 şey batsa, Allah onu bu yüzden bir derece (manen) yükseltir ve onun
günahını affeder." (Müslim, Birr, 46) Müslüman, depresyon, yangın, sel
felaketi, âfet ve benzeri bir musîbete maruz kalarak
 olürse hükmen şehit olur. Peygamberimiz (s.a.s.);
“Allah yolunda ölen şehittir. Mide ağrısı sebebiyle ölen şehittir.
Suda boğularak ölen şehittir. Akciğer hastalığı sebebiyle ölen şehittir. Yıkık
altında kalarak ölen şehittir. Hamile olarak ölen kadın şehittir Yanarak olün

şehittir" buyurmuştur. (Buhari, Cihad, 30. III, 212. Ebû Dâvud, Cenâiz, 16. III, 483. Nesai, Cenâiz, 14. IV, 14. Malik, Cenâiz, 36. S.233-234. Müslim, İmre, 164-166. II, 1521-1522. Ahmed, I, 22; Müslim, İmre, 164. II, 1521. Tirmizî. Cenâiz, II, 377) İnsan hakları hariç, şehitlik, kişinin günahlarına keffâret olur. (Tirmizî, Fedâilü'l-Cihad, 13. IV, 17176). Bu itibarla müslüman, musîbetler karşısında bağırıp ağımaz, isyana dalmaz, musîbetlerden ibret alır, maddî ve mânevî hatalarını düzeltir, günahlarına pişman olur ve Allah'a yâni. Kaybettiklerine zâlimemeye cedit; alışır, rûhen ve moralman cedit; kmez, daha iyisini Allah'tan ister ve bu uğurda cedit; alışır. Müslümanların maruz kaldıkları musîbetler ise bir hayırdır. Cedit;nkümler musîbetleri sebebiyle günahları bağışlanır, hesapsız derecede sevap verilir (Zümr, 10) ve mânevî derecesi artar. Muhterem Müslümanlar! Musîbetleri sabırla karşılayıp, Allah'ın takdirine rıza gösterenler, Allah'ın hidayete erenlerdir; hakikat yolunu bulanlar olarak nitelemektedir. Kur'an'da sabredenlerin dışında; edip namazlarını kılan, zekatlarını veren, Sadece Allah'tan korkan, (Tevbe, 18) kimseleri, muhtediler olarak nitelemiştir. Kur'an'da ihtidâ ve muhtedî kelimelerinin ge'ccedil;tiği yetler, man eden kimselerin hidayete ermiş olduğunu ifade etmektedir. İhtidâ, müslüman insanın niteliğidir. "Allah kimi doğru yola iletirse, işte muhtedî olan / doğru yolu bulan odur" (Araf, 178) "Allah, kendisine yânelene hidâyet eder." (Ra'd, 27) Fâsıklara, zalimlere, kâfirlere (Bakara, 26), yalancı ve nankörlere (Zümr, 3) ve müşriklere (Müslüman, 28) hidâyet etmez. Sonuçta cedit; olarak, her türlü musîbet, ancak Allah'ın izni ve takdiri ile meydana gelmektedir. Ancak musîbetlerin meydana gelmesinde ya insanların maddî veya mânevî kusurları vardır ya da Allah, kullarını imtihan etmektedir. şirk, küfür, isyan ve zulümleri sebebiyle Allah, ge'ccedil;mişte pek cedit;ok insanı cezalandırmış, fet, felaket ve musîbetlere maruz bırakmış ve helâk etmiştir.

[1] Elmalılı, Hamdi, Yazır, I, 548. [2] Mehmet Vehbi, Hümlü'l-Beyân, VII, 2908. Uml;ccedit;dal Neşriyat, 4. Baskı [3] Kurtubi, el-Câmi'ü li Ahkâmü'l-Kur'ân, II, 175. Kahire, 1937. [4] Hamdi Yazır, Hak Dâiri Kur'ân Dili, VII, 4754. Eser Kitabevi, İst. 1971.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)